

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 18 lutego 2019 r.

Pozycja 47

POSTANOWIENIE

z dnia 4 grudnia 2018 r.

Sygn. akt Tw 1/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym wniosku Rady Miejskiej Łomży o zbadanie zgodności:

art. 293 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, ze zm.) z art. 2, art. 64 ust. 1 i 3 oraz art. 86 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać wnioskowi dalszy bieg.

UZASADNIENIE

5 stycznia 2018 r. do Trybunału Konstytucyjnego wpłynął wniosek Rady Miejskiej Łomży o zbadanie zgodności art. 293 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 799, ze zm.) w zakresie, w jakim opłata podwyższona przewidziana w tym przepisie tj. przewidująca bezwzględny obowiązek jej nałożenia w wysokości 0,05 jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku za każdą dobę składowania odpadów bez uzyskania decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów podmiot korzystający ze środowiska w sztywno określonej wysokości, nieuwzględniającej żadnych okoliczności tego czynu z art. 2, art. 64 ust. 1 i 3 oraz art. 86 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Zarządzeniem z 18 kwietnia 2018 r., Trybunał Konstytucyjny wezwał wnioskodawcę do usunięcia, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania, braków formalnych wniosku przez nadesłanie odpisu i czterech kopii:

1) pełnomocnictwa wystawionego przez Prezydenta Miasta Łomży radcy prawnemu Markowi Adamowi Komorowskiemu zgodnie z § 2 uchwały nr 411/XLVI/17 Rady Miejskiej Łomży z 25 października 2017 r.;

2) zaświadczenia o wyborze Pana Mariusza Chrzanowskiego na urząd Prezydenta Miasta Łomży.

W piśmie do Trybunału, złożonym 27 kwietnia 2018 r., pełnomocnik wnioskodawcy uzupełnił braki formalne wniosku.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK), wniosek przedstawiony przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy pochodzi on od uprawnionego podmiotu (art. 191 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 191 ust. 2 Konstytucji), czy spełnia wymagania formalne (art. 47 ust. 1 i 2 oraz art. 48 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 u.o.t.p. TK) oraz czy nie jest oczywiście bezzasadny (art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK). Tym samym wstępne rozpoznanie wniosku umożliwia – już w początkowej fazie postępowania – wyeliminowanie spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia.

2. Jak ustalił Trybunał, wniosek został złożony przez Radę Miejską Łomży, a zatem przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, o którym mowa w art. 191 ust. 1 pkt 3 Konstytucji. Rada Miejska Łomży wyraziła swoją wolę w uchwale z 27 września 2017 r. (uchwała nr 387/XLV/17; dalej: uchwała) zmienionej uchwałą z 25 października 2017 r. (uchwała nr 411/XLVI/17; dalej: uchwała zmieniająca). Uchwała, która weszła w życie na podstawie § 3, z dniem podjęcia określa przedmiot kontroli, wskazuje organ mający wykonać uchwałę (§ 1), a także ustanawia pełnomocnika do złożenia wniosku i reprezentowania wnioskodawcy przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Zdaniem Trybunału, wnioskodawca wykazał, że art. 293 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799, ze zm.; dalej: p.o.ś.) dotyczy spraw objętych zakresem działania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego (art. 191 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 191 ust. 2 Konstytucji), na co wskazuje art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, ze zm.) oraz art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2018 r. poz. 1454, ze zm.).

3. Wnioskodawca wnosi o stwierdzenie niezgodności art. 293 ust. 1 p.o.ś. z art. 2 Konstytucji. Zaskarżony przepis stanowi, że za składowanie odpadów bez uzyskania decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów, podmiot korzystający ze środowiska ponosi opłaty podwyższone w wysokości 0,05 jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie odpadów na składowisku, za każdą dobę składowania. Wnioskodawca argumentuje, że zaskarżony przepis reguluje opłatę podwyższoną w sztywno określonej wysokości nie uwzględniając żadnych okoliczności dotyczących uszczerbku w środowisku. Automatyzm procedury nakładania podwyższonej opłaty jest – zdaniem wnioskodawcy – niezgodny z zasadą proporcjonalności sankcji do wyrządzonej szkody w środowisku.

4. Art. 293 ust. 1 p.o.ś. został również zaskarżony jako niezgodny z art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji. Zdaniem wnioskodawcy, zastosowana w przepisie konstrukcja prawna, polegająca na odejściu od odpowiedzialności na zasadzie winy i jednoczesnym ustanowieniu odpowiedzialności na zasadzie ryzyka, może implikować nadmierną ingerencję organów państwa w chronioną konstytucyjnie sferę prawa własności, i równocześnie naruszać istotę tego prawa. Wnioskodawca zastrzega, że odpowiedzialność ta rodzi się bez względu na faktyczne zaistnienie uszczerbku w środowisku.

5. Wzorcem kontroli art. 293 ust. 1 p.o.ś. jest również art. 86 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Wnioskodawca podnosi, że w sytuacji gdy nie dochodzi do zaistnienia realnego uszczerbku w środowisku, nałożenie nadmiernie rygorystycznej opłaty podwyższonej jest

niezgodne zarówno z art. 86, jak i z art. 31 ust. 3 ustawy zasadniczej. Pierwszy z przytoczonych wzorców kontroli obliguje każdy podmiot prawa do dbałości o stan środowiska i kreuje odpowiedzialność po stronie każdego podmiotu powodującego pogorszenie tego stanu. Drugi z tych wzorców statuuje zasadę proporcjonalności. Wnioskodawca twierdzi, że sztywno określona wysokość opłaty podwyższonej, określona sztywno, nie pozwala uwzględnić ani ciężaru naruszenia obowiązku ustawowego, ani sytuacji majątkowej sprawcy, ani też stopnia uszczerbku w środowisku zaś zapłata kilkuset tysięcy, a nawet milionów złotych opłaty podwyższonej może doprowadzić wnioskodawcę do ruiny finansowej i zaprzestania działalności.

Trybunał uznał, że wnioskodawca w sposób dostateczny uzasadnił zarzut niekonstytucyjności przedmiotu kontroli.

Z powyższych względów Trybunał postanowił jak w sentencji.